

Przedmowa

Trzeci tom podserii frazematycznej *Depozytorium leksykalnego języka polskiego* zawiera kolejne 1000 jednostek zaczerpniętych z publikacji książkowych, gazet i czasopism XX – pocz. XXI w.

Fotocytaty z tekstów XIX-wiecznych zdarzają się zupełnie wyjątkowo (planuję bowiem w niedalekiej przyszłości wydawanie w zeszytach zawierających po 500 jednostek *Słownika frazematycznego polszczyzny XIX w.*).

Dominują fotoekscerpty z XXI w., szczególnie prasowe, związane z aktualnymi wydarzeniami politycznymi, co powinno zainteresować pewną przynajmniej część odbiorców zielonej podserii, ponieważ cytaty te pochodzą głównie z prasy niestety nie najczęściej – z powodów, których nie jest trudno się domyślić – wyzyskiwanej w badaniach nad współczesną polszczyzną.

2001	ADIUWANT + adiuwant Freunda Zabłocki B. 1973: 350
------	---

toksoиду błoniczego i albuminy jajowej. Kompleksy tych antygenów, z odpowiednimi przeciwciałami, przygotowano przy nadmiarze przeciwciała. Kompleksy takie, z dodatkiem adiuwantu Freunda, wprowadzono w poduszcзки łap dojrzałych świnek morskich. Stan nad-

2002	ADRES + adres kontaktowy Rostoń S. 1961: 54
------	---

Do Paryża obaj agenci przybyli o dziesiątej wieczorem, tuż przed godziną policyjną. Sytuację utrudniał fakt posiadania przez nich jednego tylko adresu kontaktowego. Czy iść tam razem?...

2003	AFERA + afera korupcyjna Przekrój 1950, 296: 16
------	---

We Francji ujawniono olbrzymią aferę korupcyjną, której głównym „bohaterem” jest min. obro-ny narodowej — Moch, b. długoletni min. spraw wewnętrznych... (z prasy)

2004	AFERA + afera Rywina GPolC 2014, 28: 10
------	---

Lech Kaczyński
prezydent Polski w latach 2005–2010

\\ Ujawnienie afery Rywina zapoczątkowało proces uświadamiania sobie przez opinię publiczną, że to, co bywa określane „układem”, istnieje naprawdę. \\

2005 AFERA + afera starachowicka
NDzien 2006, 20: 2

Mafia skazana

Na 10 lat więzienia i 15 tys. zł grzywny skazał Sąd Rejonowy w Starachowicach Leszka S., głównego oskarżonego w procesie tzw. mafii starachowickiej. To o dwa lata mniej niż wnioskował prokurator, choć obrona domagała się uniewinnienia przywódcy grupy przestępczej. Sąd ogłosił też wczoraj wyrok w sprawie 11 innych członków grupy.

Najwyższy wyrok, obok Leszka S., otrzymał Dariusz P., którego sąd skazał na 6 lat więzienia i 7,5 tys. zł grzywny. 3 lata za kratkami ma spędzić Mirosław A., któremu sąd wyznaczył również 5 tys. zł grzywny. Ósemka pozostałych oskarżonych otrzymała wyroki od jednego roku do dwóch lat i dwóch miesięcy pozbawienia wolności, ale wobec niektórych warunkowo umorzono wykonanie kary. Jeden z podsądnych – Tomasz F., został uniewinniony. Wyrok jest nieprawomocny.

Starachowicką grupę przestępczą rozbiło prawie trzy lata temu Cen-

tralne Biuro Śledcze. Członków grupy oskarżono o kilkadziesiąt przestępstw, w tym nielegalne posiadanie broni i handel nią oraz materiałami wybuchowymi i narkotykami. Ciężko też na nich zarzuty wymuszania i haraczy. Trzech skazanych, którzy otrzymali najwyższe wyroki, od momentu zatrzymania przez CBS przebywa w areszcie. Inni odpowiadali przed sądem z wolnej stopy.

Za współpracę z przestępcami skazano również dwóch byłych eseldowskich urzędników powiatu starachowickiego: starostę i wiceprzewodniczącego rady. Ze śledztwem CBS związana jest też tzw. afera starachowicka, gdy szczegóły policyjnej akcji ujawnili swoim kolegom działacze SLD. Wiceminister spraw wewnętrznych i administracji Zbigniew Sobotka powiedział o wszystkim posłowi Henrykowi Długoszowi, ten powtórzył informację swemu koledze z ławy sejmowej Andrzejowi Jagielle, a on zadzwonił z ostrzeżeniem do działaczy SLD w Starachowicach.

Marek Kalita

2006 AGENT + agent wpływu
GPoC 2014, 57: 2

MATEUSZ MATYSZKOWICZ

Wpływy wy wpływają

Jednym z licznych skutków napięcia na Ukrainie jest powrót do dyskusji publicznej na temat agentów wpływu. Do niedawna rozmowa na ten temat kończona była pobłażliwym uśmiechem albo machnięciem ręki. Teorie spiskowe – tak się mówiło. Dziś o rosyjskich agentach wpływu mówi się dużo. Amerykanie rozpoczęli publiczne ujawnianie tych obywateli, którzy pobierają od Rosjan pieniądze. Przypomina to czasem XVIII w., w którym europejskie dwory trzymały na pensjach poddanych innych monarchów. Jaka jest skala takiej miękkiej penetracji w innych krajach? Ilu jest agentów wpływu Kremla chociażby w Polsce. Czy jesteśmy już gotowi na ich identyfikację? Jeszcze niedawno z radością witano w Polsce stypendia przyznawane przez Gazprom. Rosyjska agresja na Krym zdaje się kończyć na szczęście ten etap hipisowskiej bez troski polskich elit. Gdzieś na jej obrzeżach pozostaną jednak pietycy Putina i Kremla, ktoś zrobi demonstrację, napisze analizę. Ktoś namieszka. Czasem warto to nazwać po imieniu.

2007	AKCJA + akcja społeczna GPolC 2013, 248: 9
------	--

W Polsce rozszerza się akcja społeczna przeciwko propagowaniu Halloween, synkretycznego święta wywodzącego się z celtyckich wierzeń związanych z pogańskim bogiem śmierci.

2008	AKT + akt demobilizacyjny Hajduk R. (wyb.) 1971: 252
------	--

Czekamy na zdemobilizowanie. Przechodzimy od stołu do stołu i każdy z nas o co innego pyta. W końcu jakiś bardzo młody porucznik wypełnia i podpisuje akt demobilizacyjny. Czytam i ze zdziwieniem — znajduję tam kilka błędów ortograficznych. Dopiero później to zrozumiałem — przecież ci ludzie, zamiast chodzić do szkoły, musieli walczyć. Po południu jestem wolny. Każdemu dano po 500 zł i bezpłatny bilet do miej-

2009	AKT + akt dywersyjny Kultura 1979, 12: 78
------	---

i często bez istotnych szczegółów. Dopiero po 8 latach dowiedziano się o skazaniu na 10 lat studenta białoruskiego instytutu politechnicznego, Sergieja Chanżankowa, za próbę zorganizowania antysowieckiego spisku i przygotowywanie „aktu dywersyjnego”. W bieżącym roku doszły do Nowego Jorku wieści, że

2010	AKTYW + aktyw polityczno-gospodarczy „Życie i Praca. Pismo Załogi Zakładu Mechanicznego im. M. Nowotki” (Warszawa) 1959, 10: 6
------	--

Poważne zadania stoją przed aktywnym polityczno-gospodarczym w naszym Zakładzie w celu mobilizacji całej załogi dla wykonania podjętych zobowiązań.

2011	ALARM + alarm lotniczy Niekrasow W. 1966: 111
------	---

Czarny megafon przed dworcem kolejowym chrypi, jakby był przeziębiony:

— Obywatele, ogłasza się alarm lotniczy dla miasta; obywatele, uwaga, ogłasza się alarm...

— Ostatnimi czasy alarmy lotnicze są ogłaszane po kilka razy dziennie. Nikt już na

2012	ANGLIK + Anglicy nie gęsi i też swój język mają DookŚw 13 (1966), 26
------	--

Dlatego nie bądźmy przesadnymi „Anglikami” w tonacji, dykcji i rzucając słowa angielskie sprawdźmy najpierw jak się je wymawia — jako że Anglicy nie gęsi i też swój język mają. „Big-uderzeniowcy” i „beatlesi” — to jeszcze nie wszystko!

2013	ANIOŁ + anioł śmierci „Do Rzeczy” (Warszawa) 2013, 29: 45
------	---

beuszy, o których w XXI w. nietrudno. „Bez ciebie świat będzie piękniejszy” – mówi do sutenera, któremu przed chwilą poderżnęła gardło. Młodsza Eleonora jest aniołem śmierci. Odbiera życie tylko tym, którzy chcą umrzeć: starym i schorowanym. Podobnie jak Louisa z „Wywiadu z wampirem” nękają ją wyrzuty sumienia – „czuje za wiele i myśli za wiele”. Oprócz ludzkiej krwi lubi Beethovena. Klara i Eleonora mają na

2014	ANTENA + antena kierunkowa Kultura 1979, 12: 3
------	--

Nie chodzi tylko o najnowocześniejsze środki techniki, elektroniki, o podsłuch, anteny kierunkowe, analizy komputerowe, badanie cech i stylu piśmiennictwa i tym podobne „legendarne” środki, które ma do dyspozycji współczesne państwo totalitarne.